

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska,
Rolnictwa i Zagospodarowania
Przestrzennego**

Warszawa, dnia 22 lutego 2011 r.

**Pan
Jerzy Marciniak
Prezes Zarządu
Zakładów Azotowych
w Tarnowie - Mościcach S.A.**

KSR-4114-01-05/2010
I/10/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego przeprowadziła w Zakładach Azotowych w Tarnowie - Mościcach S.A., zwanych dalej „ZAT S.A.”, kontrolę w zakresie zagospodarowania spalarni odpadów niebezpiecznych zakupionej w ramach Projektu PHARE PL 9608.02.01, zwanego dalej „Projektem”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Zakładów Azotowych w Tarnowie - Mościcach S.A. w badanym zakresie.

Na podstawie *Porozumienia dotyczącego realizacji Projektu PHARE PL 9608.02.01 „Unieszkodliwianie odpadów toksycznych - dostawa półmobilnej spalarni odpadów niebezpiecznych”*, zwanego dalej „Porozumieniem”, zawartego w dniu 6 lutego 2004 r. pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) a Zakładami Azotowymi w Tarnowie - Mościcach S.A. i Instytutem Ochrony Roślin w Poznaniu Oddział w Sośnicowicach (IOR), ZAT S.A. obok IOR nabyły uprawnienia

beneficjenta ww. Projektu PHARE. Zgodnie z *Porozumieniem*, spalarnia po odbiorze z miejsca składowania, tj. z terenu Zakładów Mechanicznych „Bumar” w Gliwicach, miała zostać zmontowana i zainstalowana na terenie Zakładów Azotowych w Tarnowie - Mościcach S.A. Beneficjenci zobowiązali się m.in. do uzyskania pozwolenia na budowę oraz w terminie do 31 grudnia 2004 r. - rozpoczęcia eksploatacji zainstalowanej spalarni. Koszty związane z wypełnieniem ww. zadań miały być poniesione przez beneficjentów, którzy także zobowiązali się do należytego gospodarowania, przechowania, zabezpieczenia i ubezpieczenia spalarni w czasie działań, objętych niniejszym *Porozumieniem*.

W dniu 15 stycznia 2004 r. ZAT S.A. oraz IOR zawarły porozumienie, w którym ustalono m.in., że ich udziały w realizacji Projektu PHARE PL 9608.02.01 wyniosą odpowiednio 90% i 10%.

Jak wynika z ustaleń kontroli, Zakłady Azotowe w Tarnowie – Mościcach S.A. nie były odpowiednio przygotowane do realizacji postanowień ujętych w *Porozumieniu*, mających doprowadzić do zagospodarowania spalarni odpadów niebezpiecznych, pomimo że już pod koniec 2001 r. podjęły działania w celu uzyskania statusu beneficjenta i realizacji Projektu PHARE PL 9608.02.01.

Ubiegając się o status beneficjenta Projektu, ZAT S.A. nie oszacowały rzeczywistych kosztów zainstalowania spalarni. W opracowaniu pn. *Spalarnia odpadów niebezpiecznych – podstawowe wyniki projekcji finansowej*, sporządzonym przez IOR w grudniu 2001 r., na które ZAT S.A. powołały się w piśmie do Ministerstwa Środowiska, z dnia 18 grudnia 2001 r., stwierdzono, że realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia inwestycyjnego możliwa jest pod warunkiem uzyskania dodatkowego dofinansowania zewnętrznego w wysokości 2 mln zł, a wymagane środki mogą być zgromadzone na drodze kredytu bankowego lub poprzez pozyskanie dodatkowego udziałowca. Faktyczne koszty oszacowane zostały dopiero w styczniu 2004 r., przez Biuro Projektów Zakładów Azotowych BIPROZAT – Tarnów Sp. z o.o.

Kontrola wykazała, że ZAT S.A. uzyskały wprawdzie wymagane decyzje administracyjne, niezbędne do zlokalizowania i budowy ww. spalarni, lecz - z powodu braku środków finansowych - nie doprowadziły do jej zainstalowania i uruchomienia.

ZAT S.A. przy piśmie z dnia 26 maja 2004 r. wystąpiły do NFOŚiGW z wnioskiem o udzielenie dotacji na realizację prac adaptacyjnych i modernizacyjnych, związanych z uruchomieniem półmobilnej spalarni odpadów niebezpiecznych, na kwotę 6.995 tys. zł, obejmującą całkowity koszt przedsięwzięcia. NFOŚiGW pismem z dnia 17 czerwca 2004 r. wstępnie zaproponował możliwość udzielenia na ten cel pożyczki do kwoty 4,0 mln zł oraz dotacji do wysokości 100,0 tys. euro. ZAT S.A. nie przyjęły powyższej propozycji NFOŚiGW, uzasadniając to w piśmie, z dnia 28 czerwca 2004 r., skierowanym do Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu, brakiem środków własnych na sfinansowanie zadania.

Najwyższa Izba Kontroli krytycznie ocenia, zobowiązanie się przez ZAT S.A. w *Porozumieniu*, zawartym w dniu 6 lutego 2004 r., do ponoszenia kosztów związanych

z wypełnieniem zadań dotyczących realizacji omawianego Projektu PHARE, wobec sytuacji finansowej ZAT S.A., uniemożliwiającej pokrycie wydatków na ten cel, co potwierdza wystąpienie o ww. dotację do NFOŚiGW w okresie zaledwie 4 miesięcy od zawarcia ww. *Porozumienia*.

Kontrola wykazała, że w dniu 24 marca 2005 r. ZAT S.A. i IOR poinformowały NFOŚiGW o braku możliwości dalszej realizacji przedmiotowego Projektu PHARE oraz finansowania składowania i ponoszenia wszelkich innych kosztów, wobec braku perspektyw uruchomienia spalarni.

Zdaniem NIK, brak odpowiedniego przygotowania finansowego do realizacji Projektu spowodował, że podejmowane przez ZAT S.A. działania w celu doprowadzenia do zainstalowania i uruchomienia spalarni odpadów niebezpiecznych na swoim terenie, były nieskuteczne.

Kontrola wykazała również, że zaangażowanie przez ZAT S.A. środków finansowych, w opracowanie dokumentacji, niezbędnej do uzyskania wymaganych decyzji administracyjnych związanych z budową spalarni wyniosło 96,7 tys. zł. Poza tym ZAT S.A. wydatkowały 5,5 tys. zł na opracowanie zestawienia kosztów dotyczącego realizacji omawianego projektu PHARE. Ponadto ZAT S.A. poniosły koszty składowania spalarni za okres luty 2004 r. - marzec 2005 r. w kwocie 153,7 tys. zł, oraz koszty ubezpieczenia spalarni za okres od 23 maja 2004 r. do 31 grudnia 2004 r. w kwocie 12,4 tys. zł.

Jak wynika z ustaleń kontroli, Zakłady Azotowe w Tarnowie - Mościcach S.A. nie wywiązały się z uregulowania, na rzecz IOR, zobowiązań na kwotę 57.828 zł, wynikających z przypadających na ZAT S.A. udziałów w kosztach magazynowania spalarni w okresie od 1 kwietnia 2005 r. do 8 września 2005 r., skutkiem czego IOR wystąpił przeciwko ZAT S.A. na drogę sądową. W wyniku postępowania sądowego, wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 26 czerwca 2007 r., została zasądzona od ZAT S.A. na rzecz IOR należność główna w wysokości 57.828 zł, która wraz z zasądzonymi ustawowymi odsetkami i kosztami procesu - w łącznej wysokości 68.399,18 zł - została przez ZAT S.A. uiszczona przelewem w dniu 6 września 2007 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o niepodjęcie realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem majątku Skarbu Państwa, bez oszacowania kosztów i zapewnienia odpowiednich środków finansowych.

Najwyższa Izba Kontroli - Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.